יום **ג'**, **כ"ג** ב**חשון** תשס"ג (**29** ב**אוקטובר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ג בחשון**, בשנת תרי"א(1850-5611), נולד **ישראל דב פרומקין**, המו"ל והעורך של "**החבצלת**"; הוא לחם בתוך הציבור החרדי לחידוש פני הישוב היהודי בארץ-ישראל.

על העתון "החבצלת":

כתב-עת עברי בארץ-ישראל. הופיע לראשונה בשנת תרכ"ג (1863-5623) בעריכת ר' ישראל ב"קו; נסגר לאחר שנה מחוסר תפוצה. לאחר הצטרפותם למערכת של מיכ'ל כהן ושל פרומקין, חידש העתון את הופעתו בשנת תר"ל (1870) כשבועון, אך שוב לא זכה לתפוצה גבוהה. האוכלוסיה היהודית בארץ היתה חרדית ברובה והתרכזה בארבע ערי הקודש – ירושלים, חברון, צפת וטבריה. אוכלוסיה זו עסקה בעיקר בלימוד תורה והתפרנסה בדוחק מכספי ה"חלוקה", אורח-חיים שהעתון הוקיע. 40 שנים לאחר מכן, בשנות תרס"ח-תרע"א (1908-11), כשהעליה השניה היתה בעיצומה, יצא "החבצלת" 3 פעמים בשבוע. תחילה, העלה על נס את החלוצים שבאו ליישב את הארץ ולהפריח את השממה, אחר-כך שינה את גישתו – תמך ביישוב הישן ויצא חוצץ נגד הציונות בשל אורח החיים הלא-תואם את דת ומסורת ישראל של החלוצים והאידיאולוגיה הסוציאליסטית. [אנציק' לבית ישראל]

על ישראל דב פרומקין:

"... רוב משכילי ירושלים היו מצויים בביתו, והואיל וקצתם חשבו גם אותי למשכיל הציגוני לפניו, ומכאן ואילך נמניתי גם אני בין באי-ביתו. ובאי-ביתו של פרומקין לא נחשבו כמנודים, וחרידי ירושלים לא הביטו אליהם באותה עין רעה שהביטו אל באי-ביתו של לונץ או ... של [אליעזר] בן-יהודה, כי היה פרומקין חסיד חבד"י ושומר מצוה ככל שלומי אמוני-ישראל, אף הקצה בדירתו מקום לבית-תפילה, והוא החזן והקורא בתורה, כי הצטיין גם בקולו הנעים.
כמעט לילה-לילה היו מתכנסים אצלומכריו וידידיו, ביחוד מבין הצעירים, והוא היה שם לפניהם יין ומיני תרגימא, בפרט בשבתות וימים-טובים. והמסבה בביתו היתה לובשת כפעם בפעם מעין צורה של עתון חי: המסובים היו סחים ומתווכחים על עניני ספרות ועל מאורעות העולם‌היהודי והכללי. פרומקין היה באמת איש משכיל ובקי בכמה לשונות (עברית, יודית, ערבית, רוסית, גרמנית, צרפתית ואנגלית). היה בו הרבה גם ממידת רבי של חסידים: תמיד היתה כרוכה אחריו לויה של חסידיו, בפרט כשהיה הולך להתפלל לפני הכותל המערבי, או כשהיה יוצא בל"ג בעומר לקבר "שמעון הצדיק", כנהוג הירושלמים וכדומה.
הרבה נלחם פרומקין במיסיון, ומלחמתו זו גרמה לו סבל וייסורים, כי חסתה המיסיון בקונסול האנגלי, ודברי הקונסולים היו נשמעים ונעשים ע"י פקידי הרשות. פעם אחת הגיע הדבר לידי כך, שהרשות סגרה את בית-דפוסו, ואותו גופו שמה בבית-האסורים. אבל פרומקין לא נכנע ובמלחמתו במיסיון לא הרפה, אלא שמעתה התנהג יותר בזהירות, ודקדק שלא לעבור על חוקי המדינה.
באותו פרק זמן [שנת תרל"ז – 1877 – היתה] ייסד פרומקין בירושלים חברה בשם "עזרת-נדחים", שתעודתה העיקרית היתה לבוא לעזרת התימנים שהתחילו אז עולים לארץ. ... היתה אזנו קשובה לכל מי שהיה זקוק לעצתו ועזרתו, אם בהשתדלות לפני הרשות, ואם בשחרור אסיר מבור-כלא.... וכשהתחילה התקופה של חיבת-ציון היו גם רבים מן העולים החדשים פונים אליו בשאלת עצה ובבקשת סיוע: ואיש לא יצא מלפניו ריקם..."[מ.כ., "זכרונות ארץ-ישראל]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל